

Zbigniew Miczek – Przedawnienie roszczeń z tytułu umowy o dzieło

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia wynosi lat 10, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Zasadą jest zatem, iż to przepis szczególny określa termin przedawnienia i jedynie w przypadku gdyby nie było odrębnej regulacji tego zagadnienia stosuje się normę prawną (co do długości terminów) wyrażoną w artykule 118 k.c.

W myśl zaś art. 646 k.c. roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane - od dnia w którym zgodnie z treścią umowy miało być oddane. Przepis ten samodzielnie określający początek biegu terminu przedawnienia wszystkich roszczeń z tytułu umowy o dzieło, jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 118 k.c. a ustawodawca ustanawiając krótszy niż ogólne terminy przedawnienia, miał na względzie charakter, a także społeczne wymagania rygoryzmu, stabilności i pewności obrotu.

Stanowisko to wsparte jest orzecznictwem Sądu Najwyższego który przyjmuje, iż umowa o dzieło jest umową rezultatu i dlatego jedynie oddanie rezultatu, tj. całości dzieła powoduje, że według art. 646 k.c. termin przedawnienia roszczeń z umowy o dzieło liczyć należy od dnia oddania dzieła, chociażby umowa określała inny termin oddania dzieła (*por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1986r., sygn. akt I CR 35/86*). Analiza treści cytowanego przepisu nie daje możliwości przyjęcia odmiennej daty aniżeli dzień oddania dzieła, chyba że nie zostało ono oddane – wówczas będzie to dzień, w którym dzieło zgodnie z treścią umowy miało być oddane.

Terminem początku biegu przedawnienia nie może być termin płatności wynagrodzenia należnego wykonawcy. Tożsamy pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16.03.2007 roku (*sygn. akt III CSK 357/06, nie publik.*), w którym wskazano, że przy umowie o dzieło należy odróżnić wydanie dzieła od jego oddania. Oddanie dzieła następuje bowiem dopiero gdy dzieło wydane przez wykonawcę (art. 643 k.c.) zostaje odebrane przez zamawiającego. Przepis art. 646 k.c. wiąże termin przedawnienia wszystkich roszczeń wynikających z umowy o dzieło z oddaniem dzieła. Nie ulega

wątpliwości, że w tym terminie ulega również przedawnieniu roszczenie wykonawcy o zapłatę wynagrodzenia.

Podnieść należy, iż nie do zaakceptowania jest stanowisko wyrażane w doktrynie – w istniejącym stanie prawnym – iż termin przedawnienia spełnienia świadczenia pieniężnego zamawiającego dzieło, winien być liczony od daty ustalonej przez strony jako termin wymagalności. Wprawdzie za przyjęciem takiego stanowiska może przemawiać argument, że termin przedawnienia może rozpocząć swój bieg wcześniej, niż bieg wymagalności świadczenia pieniężnego, a w skrajnym przypadku może nawet skończyć się przed rozpoczęciem biegu tego terminu (gdy strony ustalą dłuższy nie dwa lata termin płatności). Argument ten nie jest jednak wystarczający i dostatecznie przekonujący. Zgodnie bowiem z art. 119 k.c., terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną. Przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący i znajduje zastosowanie również do terminów przedawnienia wskazanych w przepisach szczególnych, w tym w art. 646 k.c.

Przyjęcie koncepcji, iż w przypadku świadczenia zapłaty wynagrodzenia za wykonane dzieło, początek terminu przedawnienia byłby obliczany od dnia płatności, który strony mogą ustalić w ramach swobody kontraktowania na inny dzień, niż dzień oddania dzieła, byłoby obejściem ustawowych przepisów o terminach przedawnienia. Oczywiście można zastanawiać się, czy takie uregulowania są racjonalne mając na uwadze swobodę kontraktowania, ale w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, nie budzą one wątpliwości co do zgodności z Konstytucją. W tej sytuacji, mając na uwadze konstytucyjny rozdział władzy sądowniczej od ustawodawczej wskazać należy, że sądy nie są uprawnione do kwestionowania rozwiązań ustawodawczych, które nie są sprzeczne z Konstytucją.